הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

פרשת כי תצא

י"ג אלול תשפ"א

גליון מספר 226

דרך חיים

"לא יבא עמוני ומואבי בקהל ה' גם דור עשירי לא יבא להם בקהל ה' עד עולם. על דבר אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים בדרך בצאתכם ממצרים ואשר שכר עליך את בלעם בן בעור מפתור ארם נהרים לקללך" (דברים כג ד-ה). בכדי להבין את סיבת הריחוק של עמון ומואב עד עולם יש לחזור לפרשת בלק.

בפתיחת פרשת בלק מתואר "ויקץ מואב מפני בני ישראל" - "קצו בחייהם" (רש"י במדבר כב ג). ההצלחה של ישראל למול סיחון ועוג מנעה ממואב לצאת למלחמה נגד ישראל. מאידך הפחד שלהם היה כה גדול עד שמאסו בחייהם מרוב אימה ופחד. עם ישראל לא נכנסו לגבול מואב, כפי שאומר הכתוב: "וישלח ישראל מלאכים אל מלך אדום לאמר אעברה נא בארצך ולא שמע מלך אדום וגם אל מלך מואב שלח ולא אבה וישב ישראל בקדש. וילך במדבר ויסב את ארץ אדום ואת ארץ מואב ויבא ממזרח שמש לארץ מואב ויחנו בעבר ארנון ולא באו בגבול מואב כי ארנון גבול מואב" (שופטים יא, יז-יח), כיוון שכבר ציווה אותם הקב"ה "אל תצר את מואב ואל תתגר בם מלחמה כי לא אתן לך מארצו ירשה כי לבני לוט נתתי את ער ירשה" (דברים ב ט). מבארת הגמרא (בבא קמא לח:): "מלחמה הוא דלא, הא אנגריא עביד בהו". זאת אומרת, אפשר ליירא אותם, ולכן ישראל היו מראים להם פנים כשהיו מצויידים בכלי מלחמה והיו שוללים ובוזזים אותם (רש"י דברים שם). כלומר אותו הפחד של מואב מפני ישראל לא היה שמא יבואו עליהם למלחמה, אלא שמא יעשו בהם אנגריא ויטילו עליהם להביא להם מים ומזון, ובכך יגרמו להם הפסד כספי של שלל וביזה. כפי שביאר הרמב"ן (במדבר כב ג) שחשו שמא יתנום ישראל "למס עובד".

לכאורה הדבר תמוה, וכי בשביל נתינת מים, מזון ומס יש למואב להיות בפחד כה גדול עד שמאסו בחייהם?! מדובר באומה שלמה שקצה בחייה, וקשה לומר שבשל קושי כלכלי מגיעה אומה כה גדולה לתחושות תסכול ופחד כל כך עמוקות. אלא שעיקר התחושה שלהם משום שראו שישראל מצליחים שלא כדרך הטבע, והסתכלו במעלתם וגדולתם של ישראל. "ויקץ מואב מפני בני ישראל" - הוה אומר שמתוך הסתכלותם במעלת ישראל המיוחדת חשו המואבים את פחיתותם עד שקצו - הרגישו עצמם כקוצים בשל הקנאה שאכלה אותם. על הקנאה כבר נאמר "ורקב עצמות קנאה" (משלי יד ל), הקנאה גורמת לאדם לאבד את טעם חייו, הוא

המשך בעמוד הבא

הגליון מוקדש לעילוי נשמת

הרב אברהם יהושע (צוקרמן) בן ר' אריה זצ"ל

טלפון: 1700-700-999 | **דוא"ל:** ish.tsadik@gmail.com | **אתר:** www.ish-tsadik.org.il

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

דרך חיים

מרגיש שערכו העצמי נרקב בשל קנאתו באחר - וזו התחושה שחשו המואבים שקצו בחייהם מפני בני ישראל. אותה תחושת קנאה התחזקה במה שישראל יכלו לשעבד בהם ולהפכם לסבלי מים ומזון. הדבר גרם למואבים לתחושת השפלה כה גדולה.

במקום אותה תחושה של קנאה היה על המואבים לתקן את מידותיהם ולהבין את מידת הכרת הטוב בה הם חייבים כלפינו. הלא כל עושרם וגודלם החל בזכות אבינו הגדול אברהם. "וגם ללוט ההלך את אברם היה צאן ובקר ואהלים" - "מי גרם שהיתה לו זאת? הליכתו עם אברם" (רש"י בראשית יג ה). אף הצלתו של לוט הייתה מכח אברהם אבינו - "ויהי בשחת אלהים את ערי הככר ויזכר אלהים את אברהם וישלח את לוט מתוך ההפכה בהפך את הערים אשר ישב בהן לוט" (בראשית יט כט). על אף כל זאת לא הכירו המואבים לישראל שום טובה, ואדרבה לא נתנו להם לעבור בארצם. כל זאת משום שלא הכירו את מעלת ישראל ולא היו מוכנים לקבלה, ולהכיר את כפיפותם אל בני ישראל בשל חובתם כלפי אבי האומה. לא זו אף זו הם קצו בחייהם בשל מעלת ישראל.

לכן "לא יבא עמוני ומואבי בקהל ה' גם דור עשירי לא יבא להם בקהל ה' עד עולם. על דבר אשר לא קדמו אתכם בלחם ובמים בדרך בצאתכם ממצרים". מי שמיפר את ברית האחוה ומגיע לכפיות טובה כה עמוקה - אינו יכול להיכנס ולהתחבר כלל עם האומה הישראלית.

שבת שלום!

טלפון: 1700-700-999 | **דוא"ל:** ish.tsadik@gmail.com | **אתר:** www.ish-tsadik.org.il

הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

בדרכו של ר' אריה

בחול המועד של שנת תשט"ו היו אנשי ירושלים עדים למראה יחיד במינו.

מאות אסירי מלכות לשעבר מכל רחבי הארץ התאספו בחצר הכלא המרכזי בירושלים, הם באו להביע בפומבי את הוקרתם ותודתם לרבם - ר' אריה, ולברכו לרגל הגיעו לשיבה. לאחר הטקס צעדו האסירים, כשבראשם מנהיגי המחתרת, וביניהם ר' אריה הזקן נמוך-הקומה, דרך רִחוב יפו לחצר בית-הכנסת 'אחדות ישראל' שם התקיימה עצרת חגיגית.

כעבור שנים כאשר הסופר טוביה פרשל תיאר לפני בנו של ר' אריה, הרב חיים יעקב לוין, ששימש אז בקודש בקהילת ג'רסי סיטי את המראה הנהדר של התהלוכה בירושלים, אמר לו הרב לוין: "אתה ראית את אבי צועד בראש האסירים. האם גם ידעת מה התרחש באותה שעה בליבו פנימה? הוא צם באותו היום ופקד על בני ביתו לומר תהלים, מחשש פן יזיק לו הכבוד".

(צדיק יסוד עולם עמודים 94-95)

טלפון: 1700-700-999 | דוא"ל: ish.tsadik@gmail.com | אתר: www.ish-tsadik.org.il

הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

הלכה ומנהג

נאמר במשנה (ברכות ז א) "שלשה שאכלו כאחת חייבין לזמן". לדעת רוב הפוסקים דין הזימון הוא מדברי חכמים ולא מדין תורה, ולכן במקום שיש ספק - מקילים.

ובזימון בעשרה מוסיפים מילת "אלהינו" בשעת הזימון. ויש שנהגו לקום מעט בשעה שמזכירים מילת "אלהינו", ומנהג טוב הוא ואינו מן הדין. אחר הזימון מתחילים מיד בברכת המזון (שלחן ערוך אורח חיים קצב א), אך יש נוהגים להוסיף את אמירת "ברוך הוא וברוך שמו", וכתב המגן אברהם שדווקא המזמן אומר אותו ולא העונים. אך יש שאינם אומרים "ברוך הוא וברוך שמו" (ערוה"ש קפז ב).

אם עשרה זימנו ושכח המזמן להזכיר "אלהינו", כל עוד לא סיימו העונים אחריו את זימונם יכול המזמן לתקן ולומר עם "אלהינו".

מעיקר הדין היה המזמן מברך את כל ברכת המזון והיו הסעודים עימו יוצאים ידי חובה בברכתו, אך כיום רוב העולם לא נוהג כן אלא מברכים כל אחד ואחד לעצמו. אמנם לדעת מרן הרמ"א (או"ח סי' ר) על המסובים לשמוע מן המזמן על כל פנים את ברכת "הזן" עד סופה ויענו "אמן" אחריו. כיוון שכיום כל אחד מברך לעצמו יאמרו העונים את הברכה בלחש ויסיימו את הברכה לפני המזמן כדי שלא ייחשבו כעונים על ברכת עצמם (מ"ב קפג ס"ק כח).

בין הזימון לברכת המזון אין להפסיק כלל, ולכן נמנעים מהזכרת דברים שבקדושה. אמנם אדם שהפסיק בין הזימון לברכה - יצא ידי חובה.

כמים חיים

בנשיאותו של הרב חיים אידלס שליט"א

בהוצאת ע"ר "איש צדיק היה" 580546158

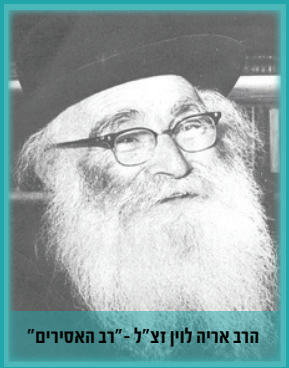

הרב אריה לוין זצ"ל - "רב האסירים"

שו"ת

עם הרב חיים אידלס

שאלה | האם מצות "וקידשתו" לכבוד הכהנים היא דין תורה או דין דרבנן?

תשובה | המג"א (או"ח רא סק"ד) לומד בדברי חז"ל (גיטין נט.) שהכוונה ממש לדין תורה ולא לדין דרבנן, ואפילו לא כאסמכתא, אלא שהתורה ציוותה אותנו לקדש את הכהנים וחז"ל רק פירשו את כוונת התורה ש"וקדשתו" הוא בנתינה לו לברך ראשון, לפתוח ראשון וכדומה

שאלה | האם לכהן מותר לחלוק כבוד לרבו או לחברו הגדול ממנו?

תשובה | מרן המשנה ברורה (או"ח רא ס"ק יג) פוסק שמותר לו לחלוק כבוד למי שהוא רוצה. אולם לדעת רבנו שמחה (הובאו דבריו במרדכי גיטין נט.) מותר לו לחלוק כבוד רק למי שגדול ממנו ולא לסתם אדם. ולהלכה פוסקים בזה כמרן המשנה ברורה, שיכול לתת כבוד לכל מי שירצה.

טלפון: 1700-700-999 | דוא"ל: ish.tsadik@gmail.com | אתר: www.ish-tsadik.org.il